

Vergaderjaar 1988–1989

20 865 (R1358)

Overeenkomst inzake de bevordering en bescherming van investeringen met Oman, Muscate, 19 september 1987

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 5 oktober 1988. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer dan wel de Gevolmachtigde Minister van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 4 november 1988.

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 20 september 1988

Ter voldoening aan het terzake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 19 september 1987 te Muscate tot stand gekomen Overeenkomst inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Sultanaat Oman (Trb. 1988, 42).²

Een toelichtende nota bij deze Overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor Nederland en Aruba gevraagd.

Aan de Gouverneur van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 5 oktober 1988 over te leggen aan de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Minister van Aruba is van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add.art. XXI, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek

TOELICHTENDE NOTA

Algemeen

Een Overeenkomst inzake bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen heeft ten doel investeringen over en weer bescherming te bieden ter aanvulling van de bescherming op grond van de wetten en regelingen van de Overeenkomst sluitende Partijen en onder andere daarmee zulke investeringen te bevorderen. Het overleg inzake de onderhavige op 19 september 1987 te Muscate tot stand gekomen Overeenkomst heeft plaatsgevonden op initiatief van Nederland. Het feit dat Oman met enkele andere Westerse landen, waaronder de Duitse Bondsrepubliek, een dergelijke overeenkomst had gesloten was voor Nederland aanleiding ook voor de Nederlandse bestaande en toekomstige investeringen in Oman bescherming te regelen.

De tekst van de Overeenkomst komt in verregaande mate overeen met de door Nederland gehanteerde standaardtekst.

Economische situatie in Oman

Met het aan de macht komen van Sultan Qaboos bin Said in 1970 begon een periode van snelle modernisering en economische ontwikkeling die werd gevoed door een toenemende olieproductie. Ondanks de groei in de bijdrage aan de nationale inkomsten anders dan uit export van olie, blijft Oman voor nog ten minste negentig procent afhankelijk van de olie-export. Oman is geen lid van de OPEC, de organisatie van olieproducerende en exporterende landen, en heeft in tegenstelling tot de meeste andere olie-staten de olie-industrie niet genationaliseerd. De OPEC-aanbevelingen worden overigens doorgaans wel gerespecteerd.

Ofschoon Oman vanwege de geringe bevolking en het pas zeer laat tot ontwikkeling komen van 's lands huishoudkunde nog steeds tot de minst bevoorrechte Golfstaten behoort, is het dankzij een voorzichtig en vooruitziend beleid, dat gebaseerd is op een optimaal tot productie brengen van zijn petroleumvelden, en het aangaan van financiële leningen de enige Golfstaat die in termen van reëel inkomen tot in 1985 vooruitgang heeft geboekt.

Vanwege de sterke daling van de olieprijs in 1986 moest de begroting van dat jaar worden aangepast. Dit had vooral gevolgen voor buitenlandse agrarische projecten en zorgde voor een stagnatie in energieprojecten. Met een prijs van 15 US dollar per vat heeft Oman ongeveer 800 miljoen US dollar nodig om het tekort op de begroting aan te zuiveren. Oman heeft ten behoeve hiervan onlangs 500 miljoen US dollar geleend op de Euromarkt. De externe schuld bedraagt 2,4 miljard US dollar, hetgeen minder is dan de opbrengst van een jaar olie-export. De hoge schuldrente van 14,5% kan door Oman opgebracht worden gezien het feit dat hier tegenover reserves staan die op 4,5 miljard US dollar worden geschat.

De Staatsbegroting die in januari 1987 werd gepubliceerd raamt het tekort op 275 miljoen rial; dit tekort is kleiner dan het verwachte tekort over 1986.

De economische relatie Nederland-Oman

De handel tussen Nederland en Oman laat sinds 1981 een stijgende tendens zien die vooral wordt veroorzaakt door een toename aan de Nederlandse exportzijde. De belangrijkste Nederlandse exportartikelen zijn zuivelproducten, machines en apparaten. De import uit Oman betreft vrijwel uitsluitend olie. In 1984 had de totale export een waarde van f 218 miljoen. Nederland importeerde toen voor f 4 miljoen. De export-

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

cijfers in 1986 hebben deze lijn nog bevestigd. De export steeg tot f 229,7 miljoen en de import daalde tot f 0,5 miljoen.

Belangrijke infrastructurele werken zijn voltooid, zodat de Omaanse aandacht nu meer gericht is op plattelandsontwikkeling, exportindustrieën en de dienstensector, waarmee diversificatie van de economie wordt beoogd. De noodzaak tot diversificatie wordt mede ingegeven door het feit dat met de huidige produktie van 575 duizend vaten per dag de oliereserves, geschat op 4,5 miljard vaten, een exploitatie toelaten van ongeveer 25 jaar. De industriële ontwikkeling is bij uitstek geschikt om de afhankelijkheid van de opbrengsten uit de olie-export te verminderen. De nieuwe sectoren bieden mogelijkheden voor de toekomst. De nadruk zal verder worden gelegd op inkomengenererende projecten in de landbouw, visserij en mijnbouw. In deze sectoren liggen kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven, met name in de agro-industrie, zoals de tuinbouwsector. Daarnaast biedt de olie- en gassector mogelijkheden voor het bedrijfsleven, waarbij geacht kan worden aan bijvoorbeeld leveranties en diensten op het gebied van de pijpleiding-aanleg, verbindingen, inspecties, coatings, compressorstations, meetcontrole en analyse-instrumenten.

De Omaanse regering heeft bovendien recent een beroep gedaan op Nederland voor steun op organisatorisch en technisch gebied voor met name de lichte industrie. Het Nederlandse bedrijfsleven bestudeert de mogelijkheden.

Artikelsgewijze toelichting

In **artikel 1** zijn de definities opgenomen van verschillende in de Overeenkomst genoemde begrippen. Op verzoek van Oman is het begrip «investeringen» in *twee* onderdelen (a en b) nader omschreven. Onder a zijn de gebruikelijke vermogensbestanddelen opgesomd, waarbij «movable and fixed assets» de betekenis heeft van roerende en onroerende goederen. Onder b zijn de krachtens wet verkregen rechten vermeld voor het ontginnen en winnen van natuurlijke rijkdommen. Hierbij is de eis gesteld van een speciale overeenkomst tussen de investeerder en het gastland. Vooral deze speciale overeenkomst wilde Oman benadrukken door dit in een apart lid te melden.

Verder zijn op verzoek van Oman rechtspersonen en natuurlijke personen gedefinieerd in *twee* onderdelen (c en d), hetgeen tot gevolg heeft dat overal in de tekst gesproken wordt van «nationals or persons».

Krachtens **artikel 3** zullen gelden voortvloeiende uit investeringen kunnen worden overgemaakt in een convertibele valuta. De overeengekomen tekst is aanzienlijk sterker geformuleerd dan tot nu toe gebruikelijk was. Nadat aan de Omaanse delegatie was uitgelegd dat, gelet op het feit dat beide landen in principe een vrij kapitaalverkeer kennen, deze tekst een harde transfegarantie voor de investeerder betekent, ging zij met deze tekst akkoord. Ter verdere toelichting kan worden opgemerkt dat deze harde garantie zich alleen uitstrekt tot die zaken die onder de bevoegdheden van de overheden zelf vallen. Dat betekent dat niet meer wordt gegarandeerd dan dat beschikbare tegoeden kunnen worden gewisseld in andere valuta en kunnen worden overgemaakt.

In **artikel 4** worden de voorwaarden omschreven welke het onrechtmatige karakter ontnemen aan maatregelen die leiden tot onvrijwillig bezitsverlies van een investering. Op Nederlands verzoek is de tijdsbepaling van de waardevaststelling van de investering(en) in geval van onteigening nader bepaald opdat, ingeval er een tijdsverloop is tussen het bekend worden van een voorgenomen onteigening en de feitelijke onteigening, de waarde wordt bepaald naar de toestand op het moment van bekend worden. Immers in deze periode waarin bekend is dat er onteigend gaat worden, kan de marktwaarde van een investering al

teruglopen. Bij de waardebepaling moet als uitgangspunt dienen «alsof er geen onteigening heeft plaatsgevonden».

De Omaanse delegatie aanvaardde **artikel 7** dat de behandeling wat belastingen en dergelijke betreft nadat duidelijk geworden was dat uitzonderingen op grond van een Economische Unie of een dergelijke instelling mogelijk bleven. Nationale behandeling voor buitenlandse investeerders bleek voor Oman onmogelijk, omdat zijn eigen onderdanen geen belasting betalen.

In **artikel 8** is het principe van internationale arbitrage vastgelegd voor geschillen die tussen de beide Overeenkomstsluitende Partijen mochten rijzen en voor geschillen tussen een investeerder en het gastland.

Aruba heeft te kennen gegeven medegelding te wensen van deze Overeenkomst. De Nederlandse Antillen wensen geen medegelding van deze Overeenkomst. (Zie de artikelen 11 en 12, vierde lid).

In **artikel 12** zijn op Omaans verzoek de geldigheidsduur van de Overeenkomst op 10 jaar en de verlengingsperiode op 5 jaar gesteld. In het derde lid is op Nederlands verzoek de periode van 15 jaar opgenomen in verband met de duur van de investeringsverzekering op basis van de Wet herverzekering investeringen 1969 (Stb. 268).

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. M. C. T. van Rooy

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding